

УПОВНОВАЖЕНИЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ

21/8, вул. Інститутська,
Київ 01008, Україна

E-mail: omb@ombudsman.gov.ua
<http://www.ombudsman.gov.ua>

Тел.: (+380 44) 253 2203
Факс: (+380 44) 226 3427

№ 1,- 887/15-12

«07» Квітня 2015 р.

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань з питань
національної безпеки і оборони**

Пашинському С.В.

Шановний Сергію Володимировичу!

Надсилаю висновок до законопроекту «Про правовий режим воєнного стану» (реєстраційний № 2541 від 03.04.2015), який був внесений на розгляд Верховної Ради України.

Прошу врахувати під час опрацювання зазначеного законопроекту у Комітеті.

Додаток: висновок на 2 арк.

З повагою

В.В. Лутковська

81810

Висновок

до проекту Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (реєстраційний № 2541 від 03.04.2015)

Законопроектом пропонується нова редакція Закону України «Про правовий режим воєнного стану», яка в порівнянні з чинним Законом розширює обмеження прав людини при введенні воєнного стану в державі.

Дійсно, стаття 64 Конституції України дозволяє встановлювати окремі обмеження прав і свобод людини в умовах воєнного або надзвичайного стану із зазначенням строку дії цих обмежень. З огляду на вказане положення Конституції України, під такі можливі обмеження прав людини серед інших підпадають і права іноземців та осіб без громадянства (стаття 26) і право на свободу пересування (стаття 33).

Водночас, частина друга статті 64 Конституції України встановлює, що обмеження права на особисту недоторканість і свободу, передбачене статтею 29, не може бути обмежене навіть в умовах воєнного стану.

Натомість, пункт 23 статті 8 законопроекту надає право військовому командуванню та військовим адміністраціям інтернувати (примусово оселяти) громадян іноземної держави, яка загрожує нападом чи здійснює агресію проти України.

Оскільки відповідно до Академічного тлумачного словника української мови слово «інтернований» означає людину, що була затримана в якійсь країні до закінчення війни й перебуває в умовах обмеженої свободи, то фактично законопроект надає право обмежувати волю громадянам іноземних держав без рішення суду.

Враховуючи викладене, законопроект не відповідає Конституції України.

Крім того, законопроект не відповідає і вимогам Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни (1949 р.), яка визначає порядок поводження з іноземцями на території однієї зі сторін конфлікту.

Відповідно до вказаної Конвенції статус іноземців, які залишаються на території держави-сторони військового конфлікту, має регулюватися актами, які визначають права іноземців в мирний час і у будь-яких випадках іноземці, які перебувають на території держави, що бере участь у конфлікті, знаходяться під захистом норм, які регулюють загальний захист усіх осіб, зв'язаних із збройним конфліктом. Зокрема, вони користуються правом на гуманне поводження та дотримання основних гарантій без будь-якої дискримінації.

При цьому, будь-яка особа, що перебуває під захистом, яка захотіла би залишити територію на початку чи під час конфлікту, має право це зробити, якщо її виїзд не суперечить національним інтересам держави. Розгляд заяв про

виїзд повинен відбуватися за встановленою процедурою, і рішення повинно прийматися у якомога скоріше.

Також Конвенція передбачає можливість конфлікуючим сторонам укласти спеціальні угоди щодо обміну та репатріації їхніх громадян, що опинилися під владою супротивника. А рішення про інтернування або примусове виселення іноземців може бути прийнято лише тоді, коли це є абсолютно необхідним для забезпечення безпеки держави, яка затримує. При цьому, будь-яка особа, яку було інтерновано або примусово поселено на визначеній території, повинна мати право на перегляд цього рішення у найкоротший строк відповідним судом або адміністративним органом, призначеним з цією метою державою.

На жаль, законопроект не вирішує всіх цих питань, пов'язаних з інтернуванням іноземців, а лише надає право військовому командуванню здійснювати таке інтернування, навіть у випадках коли лише виникає загроза конфлікту.

Враховуючи вище викладене, обмеження прав і свобод людини, що встановлені законопроектом, перевищують межу пропорційності існуючим загрозам та необхідності в демократичному суспільстві, яка встановлена міжнародними стандартами та практикою Європейського суду з прав людини.